

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Росица Димитрова Бечева,
Нов български университет,

за дисертационния труд на Лиша И,
професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство,
докторант в Нов български университет,

на тема:

**Вокални, драматични и стилистични характеристики
на интерпретацията на главните женски роли в „Мадам Бътерфлай“
и „Турандот“ от Пучини. Сравнителен анализ
с водещи женски образи в китайската опера**
(Vocal, Dramatic, and Stylistic Features of the Interpretation
of Leading Female Roles in "Madama Butterfly" and "Turandot" by Puccini.
A Comparative Analysis with Leading Female Characters in Chinese Opera)

за присъждане на образователна и научна степен „доктор”

Научен ръководител: *проф. д-р Милена Шушулова*
Вокален педагог: *д-р Наталия Афеян*

Биографични данни:

Лиша И (YI LISHA) е от Китай. Тя е преподавател в Музикалната консерватория в Шенянг (Shenyang Conservatory of Music), гостуващ учен в Музикалната консерватория в Рим (Rome Conservatory of Music) - назначена от Министерството на образованието на Китай, млад учител по Националната програма за обучение (National Training Program).

Участник е в национални и международни състезания, член на национални и международни форуми: член на Международния образователен форум на Националната финансова комисия; съдия на China Children's Golden Gold Record, съдия на Състезание за специален глас на Патисън (Pattison Special Voice Competition), съдия на Einstein National Singing, съдия на състезания за най-красив детски глас.

Носител е на много награди, между които: на Международен конкурс за вокална музика Белини (Bellini International Vocal Music Competition), на Международен конкурс за вокална музика - Германия, на Конкурс за китайска музика "Златна камбана" (Chinese Music Golden Bell Award Competition), на награда от Фонд за специални проекти за изкуство на Комисията на фонда за задгранични изследвания към Министерството на образованието, на национална стипендия и др.

Тя е докторант в Нов български университет в София.

Съдържание на дисертационния труд

Дисертационният труд е с обем 115 страници, а структурата му обхваща: Резюме, Въведение, три глави, Заключение (I. Резултати от изследването, II. Списък на приносите), Позовавания (I. Библиография – общ брой 42 заглавия на латиница, II. Цитирана литература – 24 цитирани източници).

Резюмето въвежда в тематиката на изследването.

В Увода е изведена основната *цел на изследването*: сравнение на вокалните, драматургическите и стилистичните особености на интерпретацията на двамата композитори – западният композитор Пучини и китайският композитор Сю Чжанхай и главните женски роли в техните опери, изследване връзката и различните аспекти в интерпретацията на водещите женски образи в далекоизточната опера.

В мотивацията на докторантката за избор на тема намира отражение опитът ѝ на оперен певец - интерпретатор, стремежът за търсене на подходи на работа за усъвършенстване уменията на интерпретатора.

Авторът на изследването подчертава, че, във връзка с намирането на „посоката на интерпретацията“ и „по-подходящите гледни точки на интерпретация за различните елементи в оперите“, по-доброто разбиране на „съответните символни структури и дълбоко вкоренени значения“, са проведени проучвания на място на западни композитори и техните музикални произведения, направено сравнение на най-новите версии на изпълненията със записи от различни периоди и държави, след което направените анализи и „теоретичните изследвания се прилагат към практическата интерпретация“.

По отношение спецификите на изследователския процес и методите на проучване, докторантката пояснява също, че: „подходът към темата е осъществен предимно от вертикална и хоризонтална гледна точка: първата част започва с вертикално разглеждане на обективното съдържание, свързано с всяка от трите опери, като се използва реалният контекст като теоретична основа за изследване на субективните мисли и психиката на героите.“ Анализът се насочва към „конститутивните елементи, свързани с композиторите и оперите, биографиите на авторите, творческите характеристики и съответните влияния, навлиза се в основното съдържание на партитурите за да се изследва обективния социален фон и субективния творчески замисъл на оперите, което е важно за насочването на сюжета и взаимоотношаването и открояването на промисъла на произведенията.“ (Автореферат, стр. 8-9)

В Увода, в хода на изложението са изведени и *задачите* :

- изследване многообразните аспекти на персонажите, анализиране сложните процеси на вътрешните им промени – с цел достигане до изводи от драматичното съдържание;
- анализ на различните музикални елементи в операта: разглеждане на интеграцията и баланса между музика и драма, като „фокусът е върху анализа на това как музиката интерпретира и изразява драматичните конфликти и вътрешните емоции на женския персонаж“, „изследване на

начина, по който характерните музикални и творчески методи се прилагат в области като оркестрация, арии и монолози“, разглеждане на костюмите, реквизита и аксесоарите, включени в пиесата, с цел допълване представянето на етническите характеристики на героите; сравняване на различните версии на произведенията (като фокусът е върху ариите на главната героиня), с цел представяне на различните изисквания на отделните режисьори по отношение на интерпретацията на либретото и сценографията, показване на уникалните преживявания, предоставени на публиката от съавторските творчески интерпретации в областта на музикалната естетика в различни времена;

- подробен сравнителен анализ на трите опери в хоризонтален план според техните тематични рамки: сравнение и анализ на аспекти като историческия фон, характеристиките на героите, културата и музиката, както и на разликите в реалното изпълнение, изследване на обективните фактори и субективните преживявания, с цел разкриване различните гледни точки на западната и източната култура при създаването на опери, влиянието на тези различия върху развитието на героите, използваните музикални техники и произтичащите от това необходими адаптации в певческите техники и изпълнителските подходи.
- дефиниране на интерпретационни проблеми, обобщения и изводи за подходящите начини за изобразяване на източните женски персонажи и различните начини на мислене – като се предлага основа за обучение и изследвания за изпълнителите.

Авторът на изследването изтъква, че една от целите на текста на дисертацията е „насърчаване на взаимното обучение и интеграция между западните и източните култури в областта на музиката, което ще направи сферата на действие на операта по-разнообразна и богата“ (Автореферат, стр. 11), ще спомогне за усъвършенстването на изпълнителската интерпретация.

В Глава 1: Оперите на Пучини „Мадам Бъттерфлай“ и „Турандот“, в исторически ракурс, фокусът на изследователското внимание се насочва върху творчество на Пучини – неговите емблематични произведения: „Тоска“, „Мадам Бъттерфлай“, „Бохеми“ и „Турандот“, характеристиките на драматургичния и музикалния стил на композитора, темите разглеждани в оперното му творчество, влиянието на творчеството на Пучини върху бъдещите поколения.

За мен с особена важност са текстовете, разглеждащи връзката между музика, текст, пеене и емоционално съдържание в оперните композиции „Мадам Бъттерфлай“ и „Турандот“ на Пучини, характеристиките на водещите женски роли в драматичния спектакъл, художествената интерпретация на жените героини, вокалния и инструменталния език.

В Глава 2: Китайската опера „Цанг Юан“, изследователското внимание се насочва върху творчество на Сю Чжанхай – авторът на операта „Цанг Юан“ – един от най-изтъкнатите съвременни китайски композитори, характеристиките на неговия музикален стил, като се изтъква, че операта „Цанг Юан“ „се откроява като едно от най-представителните класически произведения в историята на националната опера.“

За мен с особена важност са текстовете, представящи музикалния език, артистична интерпретация на главните женски образи.

Като приносна бих искала да открия Глава 3: Съпоставка на трите опери, в която е направена съпоставка и подробен анализ на формално-структурните особености, драматургичното изграждане, характерните черти на образите в трите опери, различията и общите черти по отношение на музикалната естетика и музикалния език в оперите на Пучини и Сю Чжанхай.

В направените обобщения и изводи, намират отражение личния опит на дисертантката като певец – интерпретатор. Съчетавайки своя практически опит с научно-изследователско отношение към проблема, едновременно с направените анализи и съпоставки, авторът на изследването представя и възможни подходи по отношение на интерпретацията на главните женски роли в разглежданите оперни творби.

В Заключението са обобщени най-важните изводи от отделните части на изследването, препоръките, приносните моменти.

Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение

- Споделен е личен опит на автора.
- Представен е иновативен подход по отношение интерпретацията на главните женски роли в източните опери.

Степен на познаване на състоянието на проблема и съответствие на използваната литература

Докторантката ползва достатъчно информационни източници, позоваването върху които е коректно.

Приноси на дисертационния труд

Приемам изведените от докторантката приноси на труда, между които:

1. Изследването ясно идентифицира подходящ метод и посока на интерпретация на женските главни роли в източните опери. Това значително ще подпомогне изпълнителите в тяхната драматична интерпретация и музикално разбиране на източните женски персонажи.
2. Изследването показва историческите и културните аспекти, които стоят зад източните персонажи и музика, и набелязва ключови точки на взаимно влияние между източната и западната музика. Това ще допринесе за разширяване на обхвата и дълбочината на бъдещата интеграция между източната и западната музика и култура.
3. Това изследване води до създаването на редица платформи за обучение и изпълнение. Те предоставят на оперните изпълнители повече възможности за обучение и практика. Това създава и потенциал за бъдещо интернационализиране на източната опера.
4. Дисертацията представя изтъкнатия композитор Сю Чжанхай, който е един от стълбовете на съвременната китайска музикална култура. Включено е

- интервю, дадено от него ексклузивно за целите на дисертацията, което разкрива ценни идеи за развитието на националната китайска и междун.
5. Авторката е участвала в задълбочени дискусии с г-н Франко Морети, директор на оперния театър „Пучини“ в Италия, относно характеристиките на източните и западните музикални опери, въвела е източната опера в сферата на европейската класическа музика, положила е основите на бъдещо сътрудничество при създаването и изпълнението на съответните източни опери и е задълбочила взаимодействието и сътрудничеството.
 6. Благодарение на изследването е създадено средство за взаимно влияние и обмен на постановки на източна опера между трите нации на древната музика: Италия, България и Китай. Това осигурява отправна точка за популяризиране на съответните им музикални култури.

Оценка на съответствието на автореферата с основните положения и приносите на дисертационния труд

Авторефератът в обем от 23 страници предава характера на докторската работа.

Публикации по темата на дисертационния труд

Докторантката има достатъчно на брой публикации върху докторската теза:

1. Yi, Lisha. THE CHINESE COMPOSER XU ZHANHAI AND HIS OPERATIC MASTER PIECE "CANG YUAN": A FUSION OF THE EASTERN AND WESTERN IN MUSIC. В: Млад научен форум за музика и танц, издателство на НБУ, сб. 18, 2023.

2. Yi, Lisha. ON THE SIMILARITIES AND DIFFERENCES OF SINGING METHODS BETWEEN EUROPE AND CHINA IN BELCANTO. В: Млад научен форум за музика и танц, издателство на НБУ, сб. 17, 2022.

Мнения, препоръки и бележки

Бих препоръчала на Лиша И трудът да бъде издаден.

В заключение:

Давам своята положителна оценка за дисертационния труд на Лиша И: „Вокални, драматични и стилистични характеристики на интерпретацията на главните женски роли в „Мадам Бъттерфлай“ и „Турандот“ от Пучини. Сравнителен анализ с водещи женски образи в китайската опера“ (Vocal, Dramatic, and Stylistic Features of the Interpretation of Leading Female Roles in "Madama Butterfly" and "Turandot" by Puccini. A Comparative Analysis with Leading Female Characters in Chinese Opera), във връзка с носените от него приноси с научни и приложни качества. Считаю, че дисертационният труд на докторантката изцяло отговаря на изискванията за получаване на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство“ по Закона за развитие на академичния състав на Република България и предлагам на уважаемото научно жури тя да ѝ бъде присъдена.

19.05.2024, София

доц. д-р Росица Бечева